

Passeig Fabra i Puig 260.2n 2a
Telèfon i fax 93 349 98 15
Dilluns i dimecres de 16 a 19h
dix de 11 a 13h 08016
Barcelona

Dipòsit Legal & I 2460-1995,
edita SEPAP
E-mail: sepap@mail.ictnet.es
www.ictnet.es/+gfananas/
SEPAP/sepap.htm

Reixes enllà

BUTLLETÍ DEL SEPAP Secretariat Diocesà de Pastoral Penitenciària de Barcelona

Un servidor públic significatiu

Aquest desembre congelat, ens ha sorprès i colpit amb el cessament del director general de Serveis Penitenciaris i de Rehabilitació, Ignasi Garcia Clavel.

L'esforç que s'ha dut a terme a casa nostra per humanitzar el tracte i millorar la qualitat de vida dels interns, impulsat decisivament des de fa gairebé deu anys per Ignasi Garcia, mereix ser posat en relleu, tot i les dificultats tècniques i l'increment de la població reclusa.

A l'Estat Espanyol hi conviuen dos models de concepció i pràctica de la política penitenciària: l'arbitrarietat i la mà dura, o bé l'aplicació estricta de la legalitat constitucional, amb rigor però també vetllant dia a dia per afavorir la reinserció. Ignasi Garcia ha estat i és un avançat defensor del model constitucional de les presons i dels pocs que han intentat posar en pràctica el mandat constitucional que les presons han de servir per a la rehabilitació de les persones privades de llibertat. No és hora de fer balanç d'una gestió però sí de tornar a llegir amb lucidesa, coratge i fermesa el document programàtic en 24 folis que Ignasi Garcia va fer arribar als directors de les nou presons catalanes, al cap de pocs mesos d'accedir al càrrec el maig del 1990. Un programa audaç i definitori que únicament el treball rigorós, il·lusionat i acurat permetrà fer-lo possible. Sí, és hora d'agrair a Ignasi Garcia la seva opció personal cristiana que no ha amagat mai i que el fa arribar a les presons amb una especial voluntat de servei i compromís.

El SEPAP i els seus agents: capellans, religioses, presos, familiars i els centenars de voluntaris trobarem a faltar el seu lideratge, doncs al llarg d'aquests anys ha esdevingut un punt de referència per a molts de nosaltres. El SEPAP confia que el relleu del director general sigui només el relleu d'una persona però no del programa que ha apostat clarament per a la rehabilitació de les persones privades de llibertat mitjançant la seva educació integral..

El Consell Permanent

Actualitat

"Destituït el Director de Serveis Penitenciaris. La consellera De Gispert va proposar el cessament de Garcia Clavel, celebrat pels funcionaris". "El Periódico", 4-12-99

Carta d'un pres

En el moment de la destitució, quan la premsa deixa veure el que ha estat la tasca de qui ha tingut el càrrec de Director General d'Institucions Penitenciàries, jo vull aportar la meua experiència perquè he estat a la presó des del 1989 fins ara. I crec que parlo no solament per mi sinó per molta gent que també pot parlar des de la seva vivència. Ho faig amb tot el respecte que ens mereix l'Ignasi Garcia Clavel, per tot el que ha fet per evitar les repressions, per individualitzar els casos, veient-los des de la part humana de cada persona, per millorar la vida de les presons que va començar posant ordre a la Model, per tractar d'evitar en tot moment l'abús de poder dels seus propis funcionaris que segurament brindaran perquè creuran que ara tindran un Director General partidari de la repressió. Entenc que tot té el seu moment, però no crec que realment l'Ignasi G. no estigués saturat d'un càrrec tan problemàtic i difícil. Crec que si no ho va deixar, va ser perquè d'una manera encertada entenien que el seu successor en el càrrec no tindria res a veure amb tot el que ell va aconseguir en gairebé deu anys. Em queda la satisfacció que no va ser ell qui va cedir a les pressions, i que va saber estar en el seu lloc en tot moment. Ignasi, de part meua i de part de tots aquells que hem conegut els teus fets i el teu treball, gràcies!

Experiències

Una tasca de voluntària! amb un gran contingut humà, d'apropament al proïsme necessitat, ansiós de companyia, de confiança, d'amistat, es el que realitzen uns membres de la Tercera Edat per al Tercer Món. No són funcionaris ni professionals del Centre, ells s'acosten a l'intern sense cap altre objectiu que el d'acompanyar-lo quan ha de fer una acció o gestió fora del Centre. Com a persones jubilades que són, li ofereixen d'una manera voluntària una part del seu temps. La sortida és programada i preparada des del personal d'assistència social del Centre. Vegeu-ne un parell d'exemples: -Un intern del C.P de Quatre Camins té la mare internada en una residència geriàtrica del Maresme. No tenen altres familiars a les rodalies (o no tenen facilitat de relació, i no es poden visitar fàcilment). La mare no es pot desplaçar per dificultats a les cames.

El voluntari ha anat al Centre per acompanyar l'intern al lloc on resideix la mare. Es veuen, conversen, s'expliquen; el voluntari es presenta, però els deixa en conversa íntima una bona estona. Si convé, es facilita a l'intern que li porti quelcom que faci il·lusió a la mare. Es procura Ajudar en el que es pot, i es retorna després al Centre. -Un altre intern, aquest del C.R de Brians, té una filla de vuit anys a una localitat a 150 km. de distància. Com que Tintem desitja veure la seva filla, i el personal d'assistència social del Centre opina que potser no és bo que li portin al Centre, un o dos voluntaris van a buscar l'intern i es desplacen en automòbil on és la filla, que viu amb uns familiars (amb no molt bones relacions amb l'intern). Es presenten a la filla com a companys de treball del seu pare. Surten plegats a passejar, i van a dinar a un restaurant. El pare ha comprat petits obsequis per la filla. Els voluntaris els deixen sols unes bones estones per la seva intimitat. Després del temps convingut, es retorna la filla on viu, saludant els familiars, i després anem al lloc d'origen.

En aquests exemples reals, i en tots els altres, la relació intern-voluntari és d'amistat, d'ajuda desinteressada, d'expansió personal, serena, confiada.

Es procura no forçar la conversa,! sobretot transmetre maduresa, tranquil·litat, serenitat, sentit solidari, per ajudar-lo a preparar-se per a la seva reinserció a la societat en finalitzar el seu internament penitenciari.

Jaume Feliu

"La Tercera Edat per al Tercer Món"

La llei

Ha passat aquest mes de Desembre:

Antonio havia tingut un judici a principis de Novembre i esperava la Sentència amb angoixa i, perquè no, també amb esperança.

Havien passat més de tres setmanes. Un bon dia, els companys l'aturen pel passadís amb expressió compassiva:

Ho sentim,...quina condemna..., ànims.

La sentència surt publicada a tots els diaris. Titulars i comentaris de tota mena, alguns sensacionalistes i de mal gust.

Antonio no entén res.

Telefona al seu advocat. Parla amb ell: no ha estat notificada encara la sentència.

Als diaris és evident que sí.

òPerquè el condemnat és l'últim a conèixer el contingut de la sentència que li canvia la vida, en els propers deu anys?

Perquè aquest afany sensacionalista?

iPerquè enlloc dels diaris es diu que la sentència no és definitiva i que pot ésser objecte de recurs?

Antonio està aclaparat i dolgut, no tant per la condemna sinó pel tracte vexatori i desconsiderat del Tribunal envers ell.

També per l'afany sensacionalista dels diaris i la seva manca de rigor, sovint al servei de "tot per l'audiència".

La pràctica habitual dels Tribunals i dels mitjans de comunicació vulnera sovint el principi constitucional de presumpció d'innocència.

No podem esperar que tot es resolgui sense la nostra intervenció. Antonio fa una queixa al Síndic de Greuges. Antonio escriurà als diaris i exigirà una precisió. Antonio farà una queixa al Consell General del Poder Judicial. **Només un clamor per remoure les entranyes de la justícia... Us hi afegiu?**

Núria Sastre Domènech

Pensem-hi

LA PRESÓ, CASA DE DÉU

Aquest curs hem tingut la gosadia de fer un seminari al "Centre Cristianisme i Justícia" sobre "La presó, lloc d'experiència de Déu". Hi estan participant professionals i voluntaris de presons. Quan escric aquestes ratlles, encara ens queden dues sessions per a acabar-lo, per la qual cosa no puc compartir conclusions, però sí inquietuds.

No és un insult parlar de la presó com a "lloc d'experiència de Déu"?

¿No és una ofensa per a tants interns que viuen en el silenci, en l'abandó de la societat, en el sentiment de culpabilitat, en la sensació d'injustícia perquè potser no se'ls ha jutjat amb prou imparcialitat?

Un tret característic del Déu de la Bíblia és el desconcert que provoca en els homes. Gairebé mai no actua com ells o elles es pensaven. Recordem la sorpresa de Moisès davant l'encàrrec que Déu li fa des de l'esbarzer ardent, o la riialla de Sara quan se li diu que tindrà un fill a la seva edat avançada, o la sorpresa de la jove Maria quan sap que el Salvador naixerà del seu ventre, o el desconcert de Joan Baptista quan Jesús insisteix a ser batejat per ell, o la sensació dels deixebles de Jesús de no haver entès res quan el veuen empresonat i condemnat a mort. Nosaltres, el homes, necessitem construir sistemes de funcionament i de comprensió amb certa lògica per tal de poder viure.

La vida seria impossible si, per exemple, els semàfors anessin canviant de color constantment (ara vermell, ara verd, ara blau, ara violeta), o si cada mes ens paguessin un sou completament diferent al del mes anterior, o si els trens sortissin a hores insospitades (bé, amb els avions això ja passa sovint). Necessitem ordre per viure. Però no tota la vida queda reduïda a l'ordre que nosaltres hem establert. Déu no hi entra. Déu no es limita als nostres esquemes. Parla a través d'ells, sí, però també els trenca quan cal. La presó és un lloc trenca-esquemes. Una primera aproximació a la presó ens mostra que allò és "el regne de la anti-humanitat". Si la humanitat en plenitud es caracteritza per la llibertat, l'amor, la felicitat, la possessió d'allò necessari per a viure, a la presó tot això està negat d'entrada: no hi ha llibertat, no hi ha amor, no hi ha felicitat, falten moltes coses necessàries per a viure, per bé que algunes estiguin ben cobertes. La societat prefereix no pensar-hi. Els ciutadans no coneixen les presons, no en parlen, no les veuen.

Els murs no han estat construïts només per a no deixar escapar els interns, sinó també per a evitar que l'interior sigui vist des de fora. El no-home habita a la presó. I en el no-home, la situació de la dona és especialment difícil, sovint més rebutjada per la seva família que no pas els barons, per raons psicosocials que ara no exposarem.

El Déu de la Bíblia se'ns mostra con aquell que vol portar llum al regne de la foscor. Una espelma a la platja, a les dotze del migdia, és simplement inútil. La mateixa espelma, en una cova profunda

í fosca, ens pot salvar la vida. Déu és l'espelma que dóna llum en la foscor de la humanitat, i que posa en evidència els enganys que habiten el nostre esperit sota aparença de "lògica".

Déu es situa en els llocs d'inhumanitat per proclamar la humanitat plena. Potser per això Jesús va néixer en un pessebre, rodejat d'animals, escena que ha esdevingut bucòlico-nadalenca, però que ningú no desitjaria per al seu propi fill. I potser per això Jesús va morir com un assassí, a la creu, suplici insuportable. Déu és a la presó. Déu fa de la presó casa seva. Déu seu a taula a prendre un cafè amb els interns. I no ho fa com ho pot fer una assistent social, o un psicòleg dd centre, o un voluntari, sinó que ho fa com a intern.

Mentre hi hagi un sol home o una sola dona a tot el món tancat entre murs, Déu serà al seu costat cada dia i a cada moment. Déu no visita les presons, sinó que hi viu. Déu no és un reclús més, sinó que és al cor de cada reclús. Hi és per a donar vida. Per a donar llibertat. Per a donar felicitat. Per a transformar el cor ple d'odi. Per a donar-se totalment. Per això, a les presons, que són el regne de la anti-humanitat, passen coses tan extraordinàries, que nosaltres, bocabadats, qualifiquem de "miracles", de "no t'ho creuràs", de "increïble, tiu". A les presons es poden donar gestos d'amor, d'amistat, que tenen un gran relleu, es pot donar una solidaritat, en la que un posa molt més del que posaria en l'aparent llibertat del carrer. En el regne de la no-llibertat, la llibertat interior brolla amb una força poderosa (el pres que arriba a sentir-se lliure és més lliure que el ciutadà del carrer); en el regne de l'odi, la tendresa assoleix cotes precioses; en el regne de la infelicitat, la felicitat pot omplir el cor del reclús, després de mesos de desolació.

Cal ser a dins per a comprendre-ho, cal haver-hi estat

De les presons ens ve una paraula decidida de Déu, suau i penetrant com la brisa: una paraula de denúncia de tantes lògiques inhumanes que hem construït amb pretensió d'humanitat (per què no hi ha rics a la presó?, per què l'estranger està més desprotegit?), una paraula que alhora anuncia que l'home està cridat a viure en llibertat i en la reconciliació.

I fins que no sigui així, Déu seguirà instal·lat a la presó, mentre nosaltres potser el busquem allà on mai no el trobarem.

Josep Sols, sj

Informacions

En la sisena trobada de Pastoral Penitenciària a Balaguer, el 16 de Novembre, el E José Sesma León va parlar de la implicació de la parròquia en la Past. Pen. i viceversa.

Va començar pel segon punt, donat que la pastoral penitenciària es troba en fase itinerant cap a les parròquies, i truca amb insistència perquè l'obrin. Vol fer present el Senyor en el món de la presó, segons va explicar. Va anar desgranant el procés seguit a partir del I Congrés Nacional de Past. Pen. de Madrid, 11-13 set. del '86, on José Antonio Pagola va recalcar la importància de fer arribar la Past Pen. a la parròquia, comunitat concreta per viure la fe i alimentar el compromís cristià. El mateix es va manifestar més tard en diversos documents episcopals i conciliaris, entre ells, les resolucions 112 i 113 del Concili Provincial Tarraconense.

Entre els documents diocesans esmentats va destacar el del Dr. Jubany, cardenal- arquebisbe de Barcelona, on insisteix en què "...les parròquies haurien de contactar amb els seus feligresos presos i les seves famílies. Amb aquestes sobretot perquè viuen uns moments dolorosos i humiliants i necessiten un recolzament més gran...". Després, José Sesma, va exposar *la història d'un camí, començant pel Crist que s'identifica amb l'home i la dona presos (Mt 25> 35ss) passa per l'experiència personal de la presó> la condemna i l'execució. En preferir Barrabàs lliure va demostrar que ni la presó ni la condemna són l'última i única solució. I quan se sent còmode entre els seus dos companys d'execució> a qui catequitzava i canonitzava, va indicar que existeixen unes altres solucions superiors i més adients amb la dignitat de les persones, fills tots del mateix Déu.* Va seguir amb S. Pau, pres a Roma, que reclama amb contundència en les seves cartes que es posi remei a les carències i necessitats que pateix, com podria fer-ho una dona o home presos avui. *2Tm 4, 21: Pateix soledat per l'abandonament dels seus. Passa fred. S'avorreix i vol estudiar. Col. 4, 18: Ànsia la comunió eclesial.* Després del recorregut va arribar al IV i V Congrés Nacional de Past. Pen., celebrats respectivament a Sevilla, el 1992, i a La Coruna, el 1995, on es va demanar a les parròquies que orientin l'acció pastoral en les presons cap a la reinserció. I el Concili Provincial Tarraconense insta a col·laborar amb l'Administració "habilitant i gestionant, a nivell parroquial...equipaments d'acolliment pels presos en situació de permís" (R. 112, b. 3). Per acabar aquest primer punt va tractar de la

necessitat de la corresponsabilitat pastoral dins de la presó entre capellania i Parròquia, i fora, entre el Secretariat Diocesà i Parròquies/Arxiprestats.

En quant al 2n, punt, el motiu de la implicació de la parròquia en la Past. Pen., va explicar que es basa en *qui truca a les portes de les parròquies per reclamar ser visitat a les presons en cada home i en cada dona-els seus germans petits-presos.* Tots sabem, va recalcar, que el fet de sensibilitzar les parròquies en favor dels presos no és una tasca fàcil a causa de la mentalitat social dominant: "qui la fa, la paga". I també, s'ha de tenir en compte que hi ha parròquies que veuen els problemes de marginació social a distància: es resa pels presos i, per d'altres, com si no existissin. A Catalunya de 2169 parròquies, 41 són obertes a la Past. Pen. Va acabar aquest punt desitjant que totes les parròquies tinguessin el Pla Parroquial de Past. Pen.:

-Sensibilitzar la mateixa comunitat cristiana sobre el problema de la presó, dels presos i de les seves famílies.

-Promoure i formar en la mateixa parròquia els agents pastorals per la Past. Pen.

-Procurar als presos un remei alliberador i la defensa dels seus drets.

-Assegurar la visita i/o la presència evangelitzadora de la Comunitat Parroquial pels feligresos empresonats.

La conclusió va discorre sobre la necessitat i possibilitat de la globalització en la Past. Pen.

Petició

Incloem aquesta carta on es demana la llibertat de Sor Antho Fari, d'edat avançada, que visita des de fa anys les presons de la província de Katanga (Congo). D'ella depenen molts interns, a qui ajuda amb medicaments, roba i aliments. Amnistia Internacional, que ens ha fet arribar el cas, demana que s'envii urgentment el major nombre possible d'aquesta carta adreçada al Ministre de justícia, tal com s'indica a l'encapçalament. Esperem que Sor Antho sigui alliberada ben aviat i continuï defensant els Drets Humans.

